

άπλωμένη δλόγυρα: Ήταν μία καταθλιπτική στιγμή, που πίεζε την καρδιά του Χασσαν. Νόμιζε κανείς πως ή απόλυτη αυτή στιγμή ήταν το προμήνυμα κάποιου μεγάλου γεγονότος. Λες κι' ή γη άλόκληρη σιωπούσε, αναμένοντας ν' ακούσει. Τι; Κάτι φοβερό!...

Και ξαφνικά ό Χασσαν νόμισε πως άκουσε μέσα από τή κατάρβα της γής κάτι σαν τή ρογγιτή κάποιου τρομερού, έξω-τικού θηρίου. Ή σελήνη έβριχνε ένα άχρρο, κοκκινωπό φως, που έκανε τίς χουρμασιές νά φαίνονται πανύψηλες, κι' άρακα και που μία ζεστή πνοή ανέμου ανατάραζε τίς κορυφές τους. Λίγο πιο πέρα τή ποταμί κυλούσε ήσυχα τή νερά του.

Παραξενεμένος, ό Χασσαν κοινοστάθηκε. Άνέπνευε με δυσκολία. Η άτμοσφαιρα ήταν βαρεία και μία παράξενη μυρωδιά θειαφού τή γέμιζε. Και πάλι άκούστηκε ή ίδια άλόκοιτη βοή, μέσα από τή έγκατα τής γής. Τού φάνηκε πως ή γη είχε ζωντανέψει ξαφνικά, σαν νά κυνηπούσε από βαθύ ύπνο. Ο Χασσαν έκανε νά προχωρήσει, άλλα μονομαία ταλαντεύτηκε, μία ύπερκόσμια δύναμις τόν κοιλούσε, έλαφρα στήν άρχή, πιο δυνατά κατόπι. Είπε τή νερά τού ποταμού ν' άποτραβιούντα άποτομα κι' άμέσως κατόπι νά εχειλιούν με όρμη στήν κοιτη τους. Ένας καυτός άνεμος σηκώθηκε, τó έβαφος δλόκληρο σάλευε, στριφογυρίζει κάτω από τή πόδια του, κι' ό Χασσαν σωριάστηκε κάτω άναίσθητος.

Όταν ό Χασσαν συνήλθε, ό ήλιος ήταν ηλιό. Ώρες δλόκληρες είχε μείνει ξεπλωμένος κάτω, άναίσθητος. Σηκώθηκε ζαλισμένος ακόμα και κούταξε τόν ποταμό. Τά νερά κυλούσαν ήρεμα όπως πάντοτε. Όλη ή φύσις τριγύρω του ήταν ήσυχη. Τότε γύρισε και κούταξε τήν πόλι. Κι' άμέσως κατάλαθε!... Είχε γίνει σεισμό! Έκει πού τήν προηγουμένη μέρα όπηρεσε μία πλοισία πόλις, δέν είχαν άπομείνει παρά έρείπια. Πυκνός καπνός έβγαине από τή συντριμμία. Συγχρόνως ό Χασσαν άκουσε φωνές φρίκης κι' άπογνώσεως, κι' άμέσως θυμήθηκε... Ή Ζεμπίνα! Βρισκόταν κι' αυτή μέσα στήν καταστροφή!...

Μ' ένα μουγκρητό πληγωμένου θηρίου, ό Χασσαν άρχισε νά τρέχη πρós τήν πόλι. Καθώς περνούσε μπροστά στο τζαμί, δλόκληρος μία πλευρά τής οικοδομής σωριάστηκε κάτω με τρομακτικό κρότο. Άδιαφορώntας γιά τόν κίνδυνο, ό Χασσαν περνούσε άνάμεσα οε άφλόγες σπερμηδόσε έμπόδια και χάσματα. Κι' άνάμεσα στο πανδαϊμόνιο πού γινόταν δλόγυρά του, αυτός έτρεχε, έτρεχε πρós τή σπιτί του... Τέλος έφθασε! Στάθηκε μία στιγμή μπροστά στα γκρεμίσματα κι' έξαλλος φώναξε:

—Ζεμπίνα! Ζεμπίνα!...

Μά κανείς δέν τού άπάντησε...

Άμέσως ό Χασσαν άρχισε νά σηκώνη τεράστιες πέτρες και νά τίς παραμερίζη, σαν νάσαν άπλά χαλίκια. Τραβούσε δοκάρια πού χρειαζόντουσαν τρείς άνδρες γιά νά τή σηκώσουν. Ή άπελπισία είχε διπλασιάσει τίς δυνάμεις του. Κουρειαλισμένος, ματωμένος, δούλεψε όλη τήν ήμέρα. Ένοιασε φορτικούς πόνους σ' όλο τού τó κορμί. Και κάθε τόσο κοινοσταόταν και φώναζε: Ζεμπίνα! Ζεμπίνα! Ώστόσο, ξαφνικά, πρós τή θράδυ, κάποιον μέρος τού τοίχου γκρεμίστηκε κι' άφησε νά φανή ένα κενό.

Ο Χασσαν σαν τρελλός, άναγνώρισε τή γαλαζία μεταξωτό με τó όποιο ήσαν ντυμένοι οι τοίχοι τής κάμαρας τής γυναίκας του. Χαρίς νά σκεφθή τόν κίνδυνο, πήδησε μέσα στο γκρεμίσμα. Ψηλαφητά, έβγαε έδω κι' έκει, ως πού τó χέρι του συνήτησε τίς μεταξένιες μπουκλες τών μαλλιών τής άγαπημένης του. Έσκυψε κι' άνασήκωσε τó κεφάλι τής. Ή Ζεμπίνα ήταν νεκρή! Παγομένη!

—Στό Θεό άνηκε δέξα, στό Δεσπότη τού σύμπατος! μουρούσις ό Χασσαν με ειλάθεια.

Κι' άμέσως κατόπι φώναξε:

—Ω! Ζεμπίνα, λατρεύτη!...

Μά ξαφνικά ή φωνή του κόπηκε. Με μία γρήγορη κίνηση, πέρασε τή χέρια του μπροστά στα μάτια του, σαν νά μη πίστευε έκεينو πού έβλεπε...

Έσκυψε πάλι και κούταξε. Ένα άλλο κεφάλι, ένας άνδρας βρισκόταν έκει κοντά στή γυναίκα του!... Πιθανόν νάταν κανένας πιστός υπέρτης, ό όποιοσ τή στιγμή τού κινδύνου είχε σπεύσει κοντά τής... Μά, όχι! Τόν άναγνώρισε, τόν άβλιο, τόν κλέφτη τής τιμής του! Ναι, ήταν ό Άγκρα-ελ-Μαχούμπ, ό όπολιός βρισκόταν έκει, στήν κάμαρα τής γυναίκας του, τής άπιστης γυναίκας του!... Άργά, ό Χασσαν άνωρθώθηκε, και με κόπο συγκρατώντας τόν φρεκό πόνου τής καρδιάς του, μουρούσις:

—Κισμέ! Ήταν γραφό!...

Σέ λίγο, έκει πού με συντριμμένη καρδιά άπομακρυνόταν άπο τή έρείπια, ό Χασσαν άκουσε κάποιον φίλο του νά τόν φωνάζη:

—Ελα μαζί μου στο σπιτί μου, Χασσαν. Μπορώ εύτυχώς νά σε φιλοξενήσω. Ή γυναίκα σου;

—Είνε νεκρή μέσα στα έρείπια τού σπιτιού μου! Άναστάνεξε ό Χασσαν.

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

ΤΑ ΕΞΥΠΝΑ ΚΑΙ ΤΑ ΚΟΥΤΑ

Λογικών και φρόνιμον.

—Πόσον χρόνόν είσαι, μάτρητα; ρώτησε κάποτε μία νέα ένα γεροδοσάο.

—Τ'εία δέν έχω, κόρη μου, άπάντησε έκείνος.

—Πώς γίνεται νά μην ξέρης τή χρόνια σου;

—Τί νά σου πώ, κόρη μου... Μ' έρωτα τή πρόβια και τή γίδια, μετρώ και τή λεφτά μου, γιατί φοβούμαι μη μου τή κλέψουν. Τά χρόνια μου όμως γιατί νά κούψω και νά νά μετρώ; Δέν υπάρχει δά φόβος νά μου τή κλέψουν!...

Τά άμίμητα.

—Ξέρεις, μάτρητα Μαθό, έλεγε μία μέρα ό γιατρός του σ' ένα γεροχοροδοσάο, δέν είναι δαύο υγιινό νάχη; τή μάτρητα τών γουρουνών πλάι στήν κρεβατοκάμαρά σου.

—Δέν βαριέσαι, γιατρέ μου! Άποκρίθηκε ό Μαθός. Τριάντα χρόνια τώρα βρισκόμαι ή κρεβατοκάμαρά μου πλάι στή μάτρητα και δέν μου άρρώσθηκε ούτ' ένα... γουρουνό!...

Ο καλύτερος τρόπος.

Ο Όλκος Ντυραν και Σία πρόκειται νά εορτάση τήν έκαιονταετηρίδα από τήν ίδρύσά του. Ο γερο-Ντυραν, έγγονός τού πρώτου έζητου, ζητάει τή συμβουλή ενός καλού φίλου του γιά τó σοβαρό αυτό ζήτημα.

—Άκουσε, τού λέει. Θέλω νά κάνω κάτι πού δέν ξανάγινε ούτε και θά ξανάγινη ποτέ. Άλλά κάτι πού νά τó γράψουν όλες ή έφημερίδες, πού νά μη στοιχίσω άκριβά και νά μείνουν εύχαριστήμενοι οι ύπάλληλοί μου.

Ο καλός φίλος σκέπτεται άρκετή ώρα, κι' έπαιτέλους άποκρίνεται: —Άκουσέ με, άγαπητέ μου Ντυραν. Θα πάσης ένα σκονι και θά... κρεμιστής! Μονάχα έτσι, θά κίνησ και γιά πρώτη και γιά στεφανιά φορά, δέν άδης πολλά έξοδα και θά γράψουν γι' αυτό όλες ή έφημερίδες και οι ύπάλληλοί σου θά μείνουν ένθουσιασμένοι!...

Ευτυχισμένος πατέρας.

—Και τή δυό μου τ' άγάδια είναι πολύ καλά τοποθετημένα, λέει ένας χωριάτης. Ο ένας είναι γουρουνό στο κρενωτό κι' ό άλλος στην λατρεία σκολή.

—Α! σπουδαίει γιατρός; τόν ρωτάει ό φίλος του.

—Καλέ όχι! Γεννήθηκε ύδρακέφαλος και με τρία ματια και τόν έχουν μέσα σε μία γυάλα γεμάτη ούνανευμα!...

Στό σταθμό.

—Μά αυτό κατανά άνωτόφορο, κόρη σταθίαρχα!... Τι χρεάζονται τή δρομολογία σας, όταν τή τρένια σας έρχονται πάντα με τόση καθυστέρηση;

—Και τί θά χρεαζόντουσαν, σας παρακαλώ, ή αθώοσε άναμονής, αν τή τρένια έρχόντουσαν πάντα στην ώρα τους;

—Ο Θεός είναι μεγάλος, φιλε μου! Έρχεσαι;

—Έρχομαι! Ευχαριστώ, φίλε μου!...

Μία έβδομάδα έμεινε ακόμα ό Χασσαν στο Φέζ. Ξεκαθάρισε τήν περιουσία του και μία μέρα ό Χασσαν πήρε τó βατόρι γιά νά γυρίσει στήν πατρίδα του.

Ένα παράξενο συναίσθημα χαράς και λύτης συγκλόνησε τήν ψυχή του, σαν αντίκρισε μακριά τής ακτής τής φυλής του.

—Ποιος είναι; ρώτησε ή γρηά μάνα τού Χασσαν, καθώς ή καμήλες γονάτισαν μπροστά στή σκηνή.

—Εγώ, είμαι ό γυιός σου, μάνα μου! Ο Χασσαν!

Η γερόντισσα έτρεξε κοντά τού παιδι τής, τó άγκάλιασε, τó φίλησε και τó ψηλαφόσε, προσπαθώντας νά τó άναγνωρίση με τήν άφή, άφοú τή γεροντία μάτια τής δέν έβλεπαν πού καλά.

—Άλλάχ! Άλλάχ! Δοξασμένο τ' όνομά Σου, που έπέτρεψε νά ιδώ τó γυιό μου προτού πεθάνω! Έλα, γυιέ μου, νά πλυθής, νά αλλάξης και νά ξεκουραστής. Έχω ζεστό άχνιστό γάλα, και φρέσκο γιοσούρι, έλα, παιδί μου, νά φάς!...

Ο Χασσαν έφαγε και ξεκουράστηκε. Κι' όταν π' λίγο άκουσε από μακριά, τόν ήχο τών κουδουνιών τών προβάτων πού γυρίζαν άπ' τή βοσκή, σηκώθηκε και βγήκε έξω. Προχώρησε πρós τó λορίσκο κι' έκει συνάντησε τή Φατμά.

Έκείνή στάθηκε άκίνητη και τόν κούταξε. Είχε φέρι τή δυό χέρια τής άπάνω στήν καρδιά τής, σαν νά προσπαθούσε νά συγκρατήσει τούς παλμούς τής. Κι' ό Χασσαν παρατήρησε τή ήλιοκαμένα, δυνατά μπράτσα τής φτωχής κόρης τής έρήμου και τή σύγκρισε με τή κάτασπρα, άφράτα μπράτσα τής Ζεμπίνα.

Η Φατμά δέν ήταν νέα πια, και όπηρεχαν ρυτίδες γύρω στα μάτια τής καθώς τή μισόκλεινε κάτω από τó έκτυφλωτικό φώς τού ήλιου. Ήταν κι' αυτή ή γέννημα και θρέμμα τής έρήμου.

Ο Χασσαν τήν πήρε στήν άγκάλια του και τήν έσφιξε άπάνω στο στήθος του. Κι' έκείνη εύτυχισμένη γιατ' ό άναπημένος τής είχε γυρίσει, άφέθηκε στήν άγκάλια του... Η έρημος έξερει νά παίρνη πίσω έκεינו πού τής άνήκει!

